Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë,
Ministarstvo Trgovine i Industrije
Ministry of Trade and Industry,

UDHËZIM ADMINISTRATIV (MTI) NR. 05/2020
PËR PËRCAKTIMIN E KUSHTEVE PËR VENDOSJEN E ÇIMENTOS SË ZAKONSHME NË TREG

ADMINISTRATIVE INSTRUCTION (MTI) NO. 05/2020
SETTING THE CONDITIONS FOR PLACING COMMON CEMENT ON THE KOSOVO MARKET

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MTI) BR. 05/2020
O ODREĐIVANJU USLOVA ZA STAVLJANJE OBIČNOG CEMENTA NA TRŽIŠTE

Ministri i Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë,	**Minister of the Ministry of Trade and Industry,**	**Ministar Ministarstvo Trgovine i Industrije,**
Në mbështetje të nenit 50 të Ligjit nr. 06/L-033 për Produkte të Ndërtimit (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës / Nr. 21 / 05 Dhjetor 2018), nenit 8 paragrafi 1 nën-paragrafi 1.4, Shtojca 13 e Rregullores Nr. 06/2020 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive, si dhe nenit 38 paragrafit 6 të Rregullores së Punës së Qeverisë Nr. 09/2011 (Gazeta Zyrtare nr.15, 12.09.2011),	On the basis of Article 50 of the Law no. 06/L-033 on Construction Products (Official Gazette of the Republic of Kosovo / No. 21 / 05 December May 2018), article 8, sub-paragraph 1.4, Appendix 13 of Regulation Nr.06/2020 for the areas of administrative responsibility of the Office of the Prime Minister and Ministries and Article 38, paragraph 6 of the Rules of Procedure of the Government no. 09/2011 (Official Gazette No. 15, 12.09.2011),	U skladu sa članom 50 Zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima, Službeni list Republike Kosovo / Br. 21 / 05. maj 2018. godine, članu 8 stav 1 podstav 1.4. Prilog 13 Pravilnika br. 06/2020 o Oblastima Administrativne Odgovornosti Kancelarije Premijera i Ministarstava, kao i na osnovu člana 38 stav 6 Pravilnika o radu Vlade br. 09/2011 (Službeni list br.15, 12.09.2011),
Nxjerr:	Issues:	Donosi:
UDHËZIM ADMINISTRATIV (MTI) NR. 05/2020 PËR PËRCAKTIMIN E KUSHTEVE PËR VENDOSJEN E ÇIMENTOS SË ZAKONSHME NË TREG	**ADMINISTRATIVE INSTRUCTION (MTI) NO. 05/2020 SETTING THE CONDITIONS FOR PLACING COMMON CEMENT ON THE MARKET**	**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MTI) BR. 05/2020 O ODREĐIVANJU USLOVA ZA STAVLJANJE OBIČNOG CEMENTA NA TRŽIŠTE**
Neni 1 Qëllimi	**Article 1 Purpose**	**Član 1 Cilj**
Me këtë Udhëzim Administrativ përcaktohen kërkesat teknike specifike për vendosjen e çimentos se zakonshme në tregun e Republikës se Kosovës.	This Administrative Instruction sets out the specific technical requirements for placing common cement on the market of the Republic of Kosovo.	Ovim Administrativnim uputstvom se određuju specifični tehnički uslovi za stavljanje na tržište običnog cementa na tržište Republike Kosovo.

Neni 2 **Fushëveprimi** Ky Udhëzim Administrativ rregullon kushtet për vendosjen e çimentos se zakonshme në tregun e Republikës së Kosovës, specifikimet teknike dhe sistemin që aplikohet për vlerësimin dhe verifikimin e qëndrueshmërisë së performancës (AVCP) të këtyre produkteve, procedurën me të cilën deklarohet performanca si dhe kërkesat për shënjimin këtyre produkteve me shenjen e konformitetit. **Neni 3** **Kërkesat për çimenton e zakonshme** 1. Çimentoja e zakonshme, përveç shënjimit CE do t'i nënshtrohet kërkesave të mëposhtme: 1.1. Produktet duhet të jenë në përputhje me kërkesat e standardit SK EN 197-1: Çimento Pjesa 1: Përbërja, karakteristikat dhe kriteret e konformitetit të çimentos së zakonshme (*versioni i fundit qe përfshin çdo amandamentim apo korrigjim*), ose standardet nacionale të cilat janë teknikisht ekuivalente transpozim i EN 197-1 konsiderohen të pranueshme, 1.2. Prodhuesi duhet të hartojë deklaratën e performancës duke përdorur modelin e	**Article 2** **Scope** This Administrative Instruction regulates the conditions for placing common cement on the market of Republic of Kosovo, the technical specifications and the applicable system for the assessment and verification of constancy performance (AVCP) of these products, the procedure by which performance is declared and the requirements for marking these products with the conformity marking. **Article 3** **Requirements for common cement** 1. Common cement, other than that bearing the CE marking, shall be subject to the following requirements: 1.1.The products shall comply with the standard requirements SK EN 197-1: Cement Part 1: Composition, characteristics and conformity criteria of the common cement (latest version including any amendments or correction), or national standards which are technically equivalent transposition of EN 197-1 shall be considered acceptable. 1.2. The manufacturer shall draw up a declaration of performance using the model	**Član 2** **Delokrug** Ovo Administrativno reguliše uslove za stavljanje običnog cementa na tržište Republike Kosovo, tehničke specifikacije i sistem kako se aplicira za ocenjivanje i verifikaciju stalnosti učinka (AVCP) ovih proizvoda, proceduru sa kojom se deklariše učinak kao i uslove za obeležavanje ovih proizvoda sa oznakom o usaglašenosti. **Član 3** **Zahtevi za obični cement** 1. Obični cement, pored oznake CE podleže i sledećim zahtevima: 1.1. Proizvodi treba da budu u skladu sa zahtevima standarda SK EN 197-1: Cement Deo 1: Sastav, svojstva usaglašenosti običnog cementa (*najnovija verzija koja obuhvata svaku izmenu i dopunu ili ispravku*), ili nacionalni standardi koji su tehnički ekvivalentni za transponovanje EN 197-1 smatraju se prihvatljivim, 1.2. Proizvođač treba da sastavi izjavu o učinku koristeći model koji je određen u

përcaktuar në Shtojcën 1 të Udhëzimin Administrativ Nr. 03/2019 për Kërkesat Themelore për Punimet e Ndërtimit, Deklaratën e Performancës së Produkteve të Ndërtimit, Sistemet e Vlerësimit dhe Verifikimit të Qëndrueshmërisë Performancës të Produkteve të Ndërtimit dhe Publikimin e Deklaratës së Performancës në Ueb Faqe.

1.3. Karakteristikat dhe nivelet/klasat e performancës duhet të deklarohen në të gjitha rastet në pajtim me Shtojcën 1 të këtij Udhëzimi Administrativ,

1.4. Sistemi ose sistemet për vlerësimin dhe verifikimin e qëndrueshmërisë së performancës janë këto:

	Karakteristika(t)
Sistemi AVCP 1+, Certifikimi i produktit me auditim të testeve	Të gjitha

1.5. Produkti duhet të ketë shënjimin e konformitetit të Kosovës, shënjimin CE ose shenjën tjetër ekuivalente të konformitetit nga një vend tjetër.

given in Annex 1 of Administrative Instruction No. 03/2019 on Basic Requirements for Construction Works, Declaration of Performance on Construction Products, Systems for the Assessment and Verification of Constancy of Performance of Construction Products and Publication of the Declaration of Performance on the Web Site.

1.3. Characteristics and performance levels/classes shall, in all cases, be declared in accordance with Annex 1 of this Administrative Instruction,

1.4. The system or systems for the Assessment and Verification of Constancy of Performance are:

	Characteristic/s
AVCP System 1+, Product certification with audit testing	All

1.5. The product shall bear the Kosovo conformity marking, CE marking or equivalent conformity marking from another country.

Prilogu 1. Administrativnog uputstva br. 03/2019 o osnovnim zahtevima za građevinske radove, Deklaraciju o učinku građevinskih proizvoda, Sisteme ocenjivanja i verifikacije stalnosti učinka građevinskih proizvoda i objavljivanje Deklaracije na veb stranici.

1.3. Svojstva i nivoi/klase učinka treba da se deklarišu u svim slučajevima, u skladu sa Prilogom 1. ovog Administrativnog uputstva,

1.4. Sistem ili sistemi za ocenjivanje i verifikaciju stalnosti učinka su sledeći:

	Svojstva
Sistem AVCP 1+, Sertifikovanje proizvoda sa revizijom uzoraka	Sve

1.5. Proizvod treba da ima oznaku o usaglašenosti Kosova, CE oznaku ili drugu ekvivalentnu oznaku o usaglašenosti iz druge zemlje.

Neni 4	Article 4	Član 4
Ndryshimet në dispozitat e Parathënies dhe Shtojcës ZA të SK EN përkatës për çimenton e zakonshme	**Amendments to the provisions of the Foreword and Annex ZA of the relevant SK EN for common cement**	**Izmene i dopune odredbi Predgovora i Aneksa ZA odgovarajućeg SK EN-a za običan cement**
1. Deri në kohën kur versioni i standardit evropian EN 197-1, një transpozim kombëtar i këtij standardi ose transpozimi i këtij standardi ne Kosovë ka ndryshuar, duke marrë parasysh dispozitat e Rregullores së BE-së për produktet e ndërtimit dhe / ose ligjit per produktet e ndertimit, dispozitat e mëposhtme dhënë në Aneksin ZA të standardeve të publikuara do të zëvendësohet me sa vijon:	1. Until such time as the European versions of EN 197-1, a national transposition of this standard or the Kosovo transposition has been changed, the take account of the provisions of the EU's Construction Products Regulation and/or the Law, the following provisions given in Annex ZA of the published standards shall be replaced by the following:	1. Sve do trenutka kada se promene evropske verzije EN 197-1, nacionalni prenos ovog standarda ili kosovska transpozicija, uzmite u obzir odredbe EU Uredbe o građevinskim proizvodima i/ili zakona, pri čemu se sledeće odredbe date u Aneksu ZA objavljenih standarda zamenjuju sledećim:
1.1. Referencat për "Direktivën(at)" dhe "Direktivën e produkteve të ndërtimit" në parathënie, do të zëvendësohen me "Rregulloren(t) dhe / ose Direktivat" dhe "Rregulloren e Produkteve të Ndërtimit" përkatësisht;	1.1. References to "Directive(s)" and "the Construction Products Directive" in the foreword, shall be replaced by "Regulation(s) and/or Directives" and "the Construction Products Regulation" respectively;	1.1. Upućivanja na „Direktivu (e)" i „Direktivu o građevinskim proizvodima" u predgovoru zamenjuju se „Uredbama i/ili direktivama" i „Uredbom o građevinskim proizvodima";
1.2. Të gjitha referencat në "Direktivën e produkteve të ndërtimit" dhe "89/106 / EEC" do të zëvendësohen me "Rregulloren për Produkte të Ndërtimit" dhe "EU / 305/2011" përkatësisht;	1.2. All references to the "Construction Products Directive" and "89/106/EEC" shall be replaced by "Construction Products Regulation" and "EU/305/2011" respectively,	1.2.Sva upućivanja na „Direktivu o građevinskim proizvodima" i „89/106 / EEZ" zamenjuju se „Uredbom o građevinskim proizvodima" i „EU/305/2011",
1.3. "Kërkesa të tjera dhe direktiva të BE-së, të cilat nuk ndikojnë në qëndrueshmëri për përdorimin e qëllimshëm", në PARALAJMRIMIN e ZA.1 do të	1.3. "Other requirements and EU directives, not affecting the fitness for intended use", in the WARNING of ZA.1 shall be replaced by "Other requirements	1.3. „Ostali zahtevi i EU direktive, koji ne utiču na prikladnost za nameravanu upotrebu ", u UPOZORENJU ZA.1 zamenjuju se sledećim„ Ostali zahtevi i

zëvendësohen me "Kërkesa të tjera dhe legjislacionin e BE-së, që nuk lidhen me performancën e produkteve";	and EU legislation, not related to the performance of the products";	zakonodavstvo EU koji se ne odnose na performanse proizvoda";
1.4. Të gjitha referencat për "vërtetimin e konformitetit" dhe "testimin e llojit fillestar" në ZA. 2 do të zëvendësohen me "vlerësimin dhe verifikimin e qëndrueshmërisë së performancës" dhe " përcaktimin e testimit të llojit të produktit" përkatësisht;	14. All references to "attestation of conformity" and "initial type testing" in ZA. 2 shall be replaced by "assessment and verification of constancy of performance" and "product-type determination testing" respectively;	1.4. Sva upućivanja na „sertifikat o usklađenosti" i „inicijalno ispitivanje tipa" u ZA. 2 zamenjuju se „procenom i proverom postojanosti performansi" odnosno „ispitivanjem određivanja vrste proizvoda";
1.5. "ZA.2.2 CE Certifikata e Konformitetit" nuk do të zbatohet. Do të hartohet një deklaratë e performancës (DeP) në përputhje me modelin e dhënë sipas Rregullores për Produkte të Ndërtimit të Bashkimit Evropian, Ligjit ose ekuivalentit (Udhëzimi Administrativ 03/2019);	1.5. "ZA.2.2 EC certificate of conformity" shall not apply. A certificate of constancy of performance, in accordance with the provisions of the EU's Construction Products Regulation, the Law or equivalent, shall be drawn up;	1.5. "ZA.2.2 EC sertifikat o usklađenosti"se ne primenjuje. Izrađuje se sertifikat o postojanosti performansi u skladu sa odredbama EU Uredbe o građevinskim proizvodima, zakona ili sličnog;
1.6. Shembulli i shënjave CE të dhëna në figurat ZA.1 dhe ZA.2 të ZA.3 nuk do të pasohet. Do të ndiqen kërkesat për shënjimin e CE sipas Rregullores së BE-së për Produktet e Ndërtimit, kërkesat sipas Ligjit të Kosovës për shënjimin e konformitetit, ose ekuivalentit.	1.6. The example CE marking given in Figure ZA.1 of ZA.3 shall not be followed. The CE marking requirements of the EU's Construction Products Regulation, the Kosovo conformity marking requirement of the Law, or equivalent conformity marking, shall be followed.	1.6. Primer CE oznake naveden na slici ZA.1 od ZA.3 se ne primenjuje. Potrebni su CE zahtevi za označavanjem iz EU Uredbe o građevinskim proizvodima, kosovski zahtevi za oznaku usklađenosti ili ekvivalentne oznake usklađenosti.
Neni 5 **Shtojcat**	**Article 5** **Annexes**	**Član 5** **Prilozi**

1. Shtojca 1 që i është bashkëngjitur këitj Udhëzimi Administrativ, është pjesë përbërëse e tij:	1. The Annex 1 attached to this Administrative Instruction, is an integral part thereof:	1. Prilog 1, koji je priložen ovom Administrativnom Uputstvu, je njegov sastavni deo:
1.1. Shtojca 1: Karakteristikat dhe nivelet/klasat e performancës.	1.1. Annex 1: Characteristics and performance levels / classes.	1.1. Prilog 1: Svojstva i nivoi/klase učinka.
Neni 5 **Hyrja në fuqi**	**Article 5** **Entry into force**	**Član 5** **Stupanje na snagu**
Ky Udhëzim Administrativ hyn në fuqi shtatë (7) pas publikimit në “Gazetën Zyrtare” të Republikës së Kosovës.	This Administrative Instruction shall enter into force seven (7) days of publication in the “Official Gazette” of the Republic of Kosovo.	Ovo Administrativno uputstvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon objavljivanja u „Službenom listu“ Republike Kosovo.
Vesel KRASNIQI _________________	**Vesel KRASNIQI** _________________	**Vesel KRASNIQI** _________________
Minister	**Minister**	**Ministar**
Prishtinë, 19.08.2020	**Prishtina, 19.08.2020**	**Priština, 19.08.2020.**

Shtojca 1

Karakteristikat dhe nivelet/klasat e performancës

Karakteristikat e detyrueshme	**Niveli ose klasa e performancës**	**Shënime**
Klasat në shtypje dhe vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1 (e hershme dhe standarde)	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	
Koha e lidhjes	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	
Mbeturinat e patretshme	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm CEM I dhe CEM III
Humbja në përcëllim	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm CEM I dhe CEM III
Qëndrueshmëria - bymimi - përmbajtja SO_3	 Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1 Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	

Nxehtësia e hidratimit	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm për çimenton me nxehtësi të ulët
Përmbajtja e klorureve	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm për CEM IV
Pozolanineti (vetëm për çimento me pozolan)	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm për CEM IV
C_3A në klinker	Vlerat e kufizuara të dhëna në SK EN 197-1	Vetëm për çimenton rezistente ndaj sulfatit
Lirimi i substancave të rrezikshme	Në pajtueshmëri me limitet/kufizimet e përcaktuara me aktet ligjore kombëtare ne fuqi	
CEM I = Çimento Portland CEM II = Çimento me përmbajtje Portland CEM III = Çimento me përmbajtje skorje CEM IV = Çimento me përmbajtje pozolanike CEM V = Çimento e përzier		

Annex 1

Characteristics and performance levels/classes

Essential characteristic	**Performance level or class**	**Notes**
Strength classes and limit values given in SK EN 197-1 (early and standard)	Limit values given in SK EN 197-1	
Setting time	Limit values given in SK EN 197-1	
Insoluble residue	Limit values given in SK EN 197-1	CEM I and CEM III only
Loss on ignition	Limit values given in SK EN 197-1	CEM I and CEM III only
Soundness - expansion - SO_3 content	Limit values given in SK EN 197-1	
Heat of hydration	Limit values given in SK EN 197-1	Only for low heat cements
Chloride content	Limit values given in SK EN 197-1	Only for CEM IV
Pozzolanicity (for pozzolanic cement only)	Limit values given in SK EN 197-1	Only for CEM IV
C_3A in clinker	Limit values given in SK EN 197-1	Sulphate resisting cement only

Release of dangerous substances	In accordance with limits/restrictions defined by the applicable national legal acts
CEM I = Portland cement CEM II = Portland-composite cement CEM III = Blast furnace cement CEM IV = Pozzolanic cement CEM V = Composite cement	

Prilog 1

Svojstva i nivoi/klase učinka

Obavezna svojstva	**Nivo ili klasa učinka**	**Beleške**
Klase na pritisak i ograničene vrednosti date u SK EN 197-1 (rana i standardna)	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	
Vreme vezivanja	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	
Nerastvorljiv otpad	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo CEM I i CEM III
Gubitak u žarenju	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo CEM I i CEM III
Održivost - oticanje - sadržaj SO_3	 Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1 Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	
Toplota hidratacije	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo za cement sa niskom temperaturom

Sadržaj hlorida	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo za CEM IV
Poculanost (samo za cemente sa poculanom)	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo za CEM IV
C_3A u klinkeru	Ograničene vrednosti date u SK EN 197-1	Samo za cement otporan na sulfat
Puštanje opasnih supstanci	U skladu sa limitima/ograničenjima određenim važećim nacionalnim pravnim aktima	
CEM I = Cement Portland CEM II = Cement sa sadržajem Portland CEM III = Cement sa sadržajem zgure CEM IV = Cement sa sadržajem pucolana CEM V = Mešani cement		